

Takketale ved overrækkelsen af Carlsbergfondets Forskningspris 2015 på Ny Carlsberg Glyptotek d. 2. september 2015.

Prismodtager professor, MSO, Andreas Roepstorff leder forskningscentret Interacting Minds på Aarhus Universitet. Han får prisen for sin tværvideenskabelige forskning i menneskers kultur og biologi.

Deres kongelige højhed, Carlsbergfondets bestyrelse, Præsidiet i Det Kongelige Videnskabernes Selskab, mine damer og herrer.

Det er en meget stor ære at modtage Carlsbergfondets Forskningspris, og det fylder en med glæde og ydmyghed. Det er også en vigtig anerkendelse af det unikke, interdisciplinære forskningsmiljø, der er opstået på Aarhus Universitet. Prisen skaber et frirum til at fremdyrke nye, spæde forskningsfelter, og det er et fantastisk privilegium.

Prisen skal, med andre ord, bruges til vækst. Det mest fantastiske ved et arbejde som mit er, at man er omringet af vækst. Vækst af ideer, projekter, tanker, kendsgerninger, af økonomisk vækst, i alt fald af og til og, vigtigst af alt, vækst af mennesker.

Ideen om vækst gennemsyrrer så meget, at man nemt bliver blind for, hvor metaforen kommer fra. Vækst handler grundlæggende om organismer, som vokster, skaber vækst, og undervejs ændrer sine omgivelser og måske sig selv.

Mest oplagt selvfølgelig planter, 'vokster', men bredere alt levende, fra gærcellen, tidligere kendt som *saccharomyces carlsbergensis*, som vi indirekte kan takke for at være her i dag, til mennesker. Og vækst er, forekommer det, grundlæggende godt: hellere leve i en jungle end i en ørken.

Vækst er også noget, man dyrker, eksempelvis i en have.

Det siges, at der er tre slags havemennesker: dem der er til køkkenhaver, dem der er til frugthaver, og dem der er til blomsterhaver. Personligt tilhører jeg den midterste kategori.

Tanken om køkkenhavens lugning og løg, om salater og dræbersnegle gør mig træt. Frugthaven derimod, har det godt med et stykke af vejen at passe sig selv, og glæden ved høsten af ens arbejde er meget konkret og sanselig. Blomsterhaven har indtil for nyligt fyldt mig med en blanding af uforståen og foragt. Hvad skal den til for?

Men noget har ændret sig, for eksempel da jeg, inden optagelsen af [den film, vi lige har set](#), tilbragte en lykkelig halv time ventende i det fantastiske frirum, der findes på bagsiden af Glyptoteket.

Jeg faldt for nylig over et lille tekstuddrag af den tyske filosof Edmund Husserl, skrevet i 1937.

Konteksten er dramatisk, den 77-årige Husserl er syg og træt, og han har lige fået korrektoren til sit sidste store værk ”*Die Krisis der Europäischen Wissenschaft*”. Værket, der ikke kan trykkes i Tyskland grundet racelovene, argumenterer for at der er noget rivende galt i Europa, ikke blot i videnskaben, men i samfundet og i menneskets selvopfattelse. Tiden skal snart vise, at han har ret: det går grueligt galt.

Den ældre Husserl vendte sig i stigende grad væk fra den formelle logik til en undersøgelse af menneskets ’livsverden’ og hvordan tænkning vokser ud af den: en undersøgelse af hvordan vi etablerer verdener at være i, hvordan de bliver meningsfulde, og hvordan de får en udstrækning frem og tilbage i tid.

Det er temaet for den lille tekst: *Historie og Erindring*. Her skriver Husserl:

”Blomsterhaven, ikke nyttehaven, peger på det øjeblikkelige ønske om, overhovedet at plante nye blomster. Indtil videre venter man sig kun blomster, indtil videre er alle de planter, der bliver plantet, blomster, og uanset hvilke planter, der tidligere måtte være blevet udvalgt til haven, er de i dette øjeblik alle blomster.”¹

Bygningen vi står i, er på en måde en sådan blomsterhave, og måske er blomsterhaven den vigtigste have, ikke blot i 1937.

Tusind tak til Carlsbergfondet for at have tildelt mig denne pris, og til dem, der har vurderet den og til dem, der har indstillet mig. Tak til dem, der har støttet min forskning gennem årene; både på Aarhus Universitet, hvor jeg både har fået stor opbakning og lang snor, og fra de fonde og styrelser, der har spyttet penge i kassen.

En særlig tak til alle dem, jeg har haft glæden af at arbejde og vækste med. Det er om noget et interaktivt projekt, med mange, mange deltagere og meddyrkere. Jeg vil gøre, hvad jeg kan, for at vækste prisen, og jeg håber, at den må bidrage til en blomsterhave og ikke blot en nyttehave.

Andreas Roepstorff
Ny Carlsberg Glyptotek, København, 2. september 2015

¹ Der Blumengarten - nicht Nutzgarten - verweist auf die zeitweise bleibende Intention überhaupt neue Blumen zu pflanzen. Bis auf weiteres sind nur Blumen zu erwarten, sind alle gepflanzten Pflanzen Blumen und welche Pflanzen im Garten früher gewählt sein mochten, es wären innerhalb dieser Zielung immer Blumen.

(Husserl, 1937, *Geschichte und Erinnerung*)